

Artist Residency – inget är det andra likt

Vad innebär ett Artist Residency? Jag stöter på det allt oftare. Konstnärer skriver det på sina resuméer. Det läggs ut länkar om vad som är sökbart just nu. Vad kan man förvänta sig av ett residency? Hur är upplägget? Hur vet man vad som är bra?

Hej Clara,

Tack för att du skickar mig denna fråga. Det är på tiden svenska konstnärer får upp ögonen för vilka enorma resurser som finns ute i världen. Medan många internationella konstnärer gör karriär genom att vandra mellan olika residencies har Sverige ett stort antal konstnärer helt utan insikt. Jag ska göra en djupdykning och samtidigt sammanställa en serie påståenden som kan vara till hjälp då du letar dig fram i detta livfulla universum.

Sanningen är att ett artist in residency (AiR) kan innebära olika saker. Det klassiska är att du bor i en ny miljö med andra konstnärer. Några program kräver att du ska engagera dig socialt genom att delta i föreläsningar, workshops och att du ska samtala med gästande konstnärer och curators. Fokus ligger på att få till en dynamisk grupp som kan leda till inspirerande möten och dialoger. Ibland finns professionella verkstäder med teknisk utrustning. I somliga fall även anställda som kan ge handledning i olika tekniker. Andra program är utformade för att underlätta ett fokuserat arbete utan distraktion. Du kan vara den enda deltagaren. Det viktiga här är avskildhet utan avbrott av vardagliga måsten.

Inget är det andra likt. Varje program, stort som litet, experimentellt som väl etablerat, har sin egen bakgrundshistoria och atmosfär. Vissa varar i en vecka, andra två månader ibland även år. I somliga fall får konstnären bekosta allt. I andra fall står programmet för alla kostnader och dessutom tillkommer ett månadsstipendium. Det finns dock möjlighet att söka [Konstnärsnämndens internationella kulturutbyte](#) för att täcka kostnader för resa, deltagaravgift, bostad och uppehälle. Men du måste ha framförhållning och söka innan vistelsen äger rum. Och det finns inga garantier. Ytterligare residencies har som krav att konstnären ger någonting tillbaka till lokalbefolkningen – det kan handla om föreläsningar, utställningar eller att du ska involvera dig i lokal verksamhet. Det finns även upplägg där du donerar ett konstverk i slutet av vistelsen.

Det finns ett flertal sidor där du kan hitta olika residencies. Här kan nämnas [wooloo](#), [TransArtists](#), [CaFÈ](#) och [Res Artist](#). Alla dessa har filter där du exempelvis väljer att fokusera på en specifik teknik eller ett önskat land. De som erbjuder boende, arbetsplats samt arbetsstipendium slår självklart högre. Frågan är om det är dessa du ska satsa på om du aldrig tidigare gjort ett residency. Du är på väg att träda in på nytt territorium där du är novis. Precis som med utställningsverksamhet måste du arbeta dig upp för att komma in på de riktigt meriterande, så som exempelvis [McDowell Colony](#) i New

Hampshire, USA, [Yaddo](#) i Saratoga Springs, USA och [Nordic Artist's Centre Dale](#) i Dale, Norge. Konstnären [James R Southard](#) har klättrat stegen. Hans resumé är imponerande. Att han ska kommentera din fråga är en självklarhet:

"Hmm, what is an artist residency? Artists have many different reasons for leaving their daily routine to head for a fresh local, either it be urban, rural or other. For some, it is the opportunity to work with talented artists in or outside their field while for others it is a chance to get away from the familiarities of their day job and lifestyle to experiment with new work or finish that project you've been putting off for too long. When gaining acceptance to a residency, you're welcomed to the retreat along with dozens of fellow participants, though there are a few residencies that ask you to work alone in a cabin or urban space. Even though many of these residencies ask you to submit a proposal outlining what project you plan to execute, there is really no one punishing you for doing whatever it is you really want to do with your time while there. I'm always changing my project during the months between the application submission and arrival."

Av nyfikenhet frågar jag honom om han har några ännu inte uppfyllda residency-drömmar:

"I have to admit, that there is one location that has eluded me. Not really one institution, but a place. I have been eager to work in California for years, yet the opportunity to get there has escaped me. Either it be through Headlands, Djerassi, a small LA art center residency or through a University, I have been reaching out for a chance to work there and my failed results has made the region seem more and more mythical as time goes by."

Enligt James R Southard ska du låta dina konstnärliga behov avgöra vilka program du ska söka. Vad som varit rätt för honom kan visa sig katastrofalt för dig. Vad som är idealt för dig i dag är helt otänkbart om fyra år. Det är dig själv och dina aktuella intressen du måste utgå ifrån:

"What residencies should you apply to? For me, it has always been based around what projects I was interested in doing and where could I get them accomplished. In fact, there are many projects I can only execute while attending a certain kind of residency, so I (like many artists) have come to rely on them for progress in work."

"Is there a list of must-go-to residencies? I actually believe a smarter question is, what are your current needs for your studio practice and which institution can best provide that."

Vad är du ute efter? Det är frågan du måste ställa. Vissa kan se väldigt insmickrande ut, de pratas om, de eftersträvas. Det betyder inte att de är bra för just dig. Ett residency kan vara otroligt konstnärligt givande. Det ger dig tid och utrymme för konstnärlig

kreativitet och intellektuell stimulans. Men ... de kan vara ekonomiskt och känslomässigt utmattande.

Ett antal residencies drar till sig horder av alkoholglada och känslsprudlande virrpannor. Då jag valde att tacka ja till [Skowhegan School of Painting and Sculpture](#) i Main, USA, kände jag mycket väl till dess vilda rykte. Men jag ansåg att det var värt det. Sanningen är att jag tog beslutet med min resumé i åtanke. Har du en examen vid en av USAs MFA-program känner du med stor sannolikhet till Skowhegan. Är du i början av din konstnärliga karriär är detta DET residency du söker till om och om igen. Det är meriterande, inspirerande och väldigt populärt. Ett antal av de du genomgår programmet med kommer senare bli stora namn i konstvärlden. Det år jag togs in ansökte 2056 konstnärer om att delta. Men även om du tillhör de lyckligt lottade 3 procenten är det inte nödvändigtvis rätt för dig.

Jag var två månader gravid då jag anlände till det beryktade "Divorce Camp". Där skulle jag vara i nio veckor ute på landsbygden med 64 andra konstnärer i en svärm av kaotiska hormoner. Inga besökare var välkomna – förutom under en utsatt helg. Du var inte heller tillåten att lämna området över natten. Vid en annan tidpunkt hade det varit helt rätt ...

En konstnärsvän hade varit på Skowhegan två år tidigare. För henne var upplevelsen livsomvälvande. Hon svävade på moln i månader efter att ha kommit hem. Då hon berättade att hennes bästa följeslagare – absolut nödvändiga – var ficklampan och en flaska whiskey var hon övertygande. Jag anlände utan någotdera. En ficklampa införskaffade jag mig innan första veckoslutet. Men är du på en isolerad plats med 64 andra konstnärer hade det varit tragiskt om du inte hade kunnat hitta en likasinnad. Så förutom en fin merit på min resumé har jag ett antal otroligt intressanta och fantastiska konstnärsvänner. Vi kallar oss "survivors". Det var en pärs, men vi överlevde. Och vi ångrar oss inte.

Nu behöver du inte söka dig till ett motsvarande "Divorce Camp". Det finns ett stort antal upplägg att titta närmare på – flera av dessa är minst lika meriterande. Vad är du ute efter? Letar du efter lugn och ro – efter att komma ifrån vardagens stress och påtryckningar? Då kanske du ska söka en stuga i skogen. Det finns ett stort utbud av dessa. Letar du efter inspirerande konstnärliga influenser? Utbyten av erfarenheter och djupare dialoger? Då kan du rikta in dig på de som är orienterad mot workshops, är förlagda till en storstad eller de som bjuder in ett större antal konstnärer. Är din prioritet snarare tid till fokuserat arbete med specifika material? Då letar du ett residency med bra verkstäder och arbetsutrymmen. I slutändan handlar det om att vara ärlig mot dig själv. Gör ditt val aktivt och väl genomtänkt. Ett beslut baserat på den konstnärliga resumén kan vara nog så ärligt. Men enbart om det är genomtänkt.

I USA är meriterande residencies att jämföra med betydelsefulla utställningar och tas garanterat upp som en kategori på din konstnärliga resumé – de visar på en konstnärs engagemang och intresse att vidga sitt kontaktnät. I flera år har konstnärer använt

residencies som ett sätt att fokuserat arbeta med sin konst. Så även i Sverige. Här omnämns de dock ofta som arbets- eller stipendievistelser.

Den amerikanska konstnären [Quynh Vantu](#) arbetar ofta storskaligt och platsspecifikt vilket försvårar ett traditionellt ateljéarbete. Upplägget med residencies har därför blivit oerhört centralt. Det handlar dock inte enbart om att få tid och utrymme att skapa. Det har blivit en inkomstkälla. De stipendiesummor som ibland kommer med ett residency betalar räkningarna. Att generera pengar från din konst är inte lätt, speciellt om du inte valt den traditionellt kommersiella vägen. Detta är ett alternativ. I relation till din fråga ber jag Quynh Vantu utveckla dessa tankegångar:

"I consider myself an architect/artist. With having these two dualities there is always a tension in my projects as well as the way I position myself to practice architecture and art. The projects are large scale architectural installations, usually site-specific or site considered, and usually too large to fit within a studio. For myself the structure of the Artist Residency is completely integral to my practice in that it provides me the time, space, resources and a 'venue' for disseminating the work, such as through an exhibition or open studio events. There are certainly different kinds of residencies, but I feel the most competitive ones are the residencies that provide financial support, and rightfully so as it seems like a dream to get paid to make your work. Through a funded residency I have been able to sustain making the work as well as practicing as a professional artist. In addition, my work is not part of the commercial gallery structure so I have found it valuable to work within artist residencies that are interested in my research questions for making and developing my work further. It allows me to have the freedom to use my time at the residency to really make some explorations and test new ideas out. It is about making problems more than solving them."

För två år sedan sjösattes [Norrköping AiR](#), ett svenskt residency som enligt mig kan jämföras med de internationellt attraktiva. Inför de tre sommarmånaderna 2014 valdes tre konstnärer ut från en ansökningspool på över 300. Konstnärerna erbjöds resa, boende, arbetsplats, tillgång till verkstäder, utställningsmöjlighet, mindre produktionsbudget och ett månadsbidrag på 15 000 kronor. Norrköping AiR efterfrågade specifikt tidsbaserade och processinriktade konstnärer. Helst skulle det handla om en konstproduktion riktad mot publika platser och urbana landskap. Den skulle vara experimentell och ifrågasätta invanda normer. Quynh Vantu var en av dessa konstnärer. De båda andra var Vijai Patchineelam från Brasilien och Vanja Sandell Billström från Sverige.

Clara, det är mitt jobb att hjälpa dig. Jag vill därför avslutningsvis ge dig några påståenden som kan sätta igång din tankeverksamhet. Här följer här ett antal scenarier. Genom att söka dig till ett residency vill du:

- ta till dig en specifik kunskap eller ett hantverk.
- få feedback från erfarna konstnärer, curators, forskare.
- arbeta med en specifik konstnär som leder en workshop.

- realisera ett uttänkt projekt.
- arbeta platsspecifikt, gärna storskaligt.
- använda specialiserad utrustning och verkstäder.
- jobba inför en utställning.
- lära känna regionen och ta in nya intryck.
- befinna dig på en plats där många konstnärer befunnit sig innan.
- inspireras av en vibrerande konstmetropol.
- komma ifrån dagliga rutiner och bekymmer.
- komma ifrån konstnärliga krav.
- träffa konstnärer med lokal anknytning.
- träffa internationella konstnärer.
- samarbeta med andra konstnärer, författare eller kompositörer.
- hålla föreläsningar och undervisa.
- genomföra aktioner med en intresserad lokalbefolkning.
- vara helt isolerad och ensam.

Använd detta då du letar dig fram bland djungeln av valmöjligheter. Sök inte allt, utan enbart de som passar dina behov just nu. Var inte orolig, det kommer finnas ett flertal som uppfyller dina kriterier. När du väl erbjudits en plats vill jag uppmuntra dig att vara flexibel. Residencies erbjuder ett perfekt tillfälle att experimentera. Ha i åtanke att andra deltagare är där i andra syften. De har andra arbetstider, viljor och vanor. Du kommer troligtvis hamna utanför din bekvämlighetszon och får ut mesta möjliga om du visar engagemang och anstränger dig utöver det vanliga. Initiera exempelvis samarbetsprojekt, studiecirklar, besök i andra deltagares arbetsutrymmen med tillhörande kritik och kvällsaktiviteter med bildpresentation och videoscreeening. Tala om för arrangörerna om du är intresserad att komma ut bland lokalbefolkningen för att göra aktioner, presentera din konst eller helt enkelt bjuda in till ateljébesök. Och här kommer eventuellt det allra viktigaste tipset som hjälper dig hålla sinnet i schack: håll kontakten med omvärlden. Det kan vara tärande att vara ifrån familj under en längre period så utforma strategier för att minimera hemlängtan. Planera en resa hem under vistelseperioden. Många program har dock strikta regler för besökande familj eller hur länge du får frånvara. Se då till att ha teknologin för att kunna videochatta över telefon eller internet.

Jag är en stor förespråkare för artist residencies och jag hoppas de kommer ta ordentligt fäste även i Sverige. Kanske kan detta vara ett litet steg på vägen. Jag önskar dig stort lycka till!

Ida